

VELKOMMEN TIL SPORENE VED SVANEVIG OG MERRET SKOV

Her venter dig nogle fantastiske oplevelser med afvekslende natur og en spændende kulturhistorie. Oplev den smukke kyst rundt om Svanevig, åbne marker med levende hegn, og ikke mindst den dejlige Merret Skov.

1 BANDHOLM

Den oprindelige landsby Bandholm lå lidt vest for den nuværende by. Den lille holm, der i dag udgør byen, var velegnet som udskibningssted for købstaden Maribo. Allerede da Maribo Kloster blev anlagt i 1416, blev Bandholm brugt til udskibning for klosteret.

Den store kornsalgperiode i 1800-tallet gav byen vokseværk. Adskillige kornhandlere byggede kornmagasiner til opbevaring af det korn der skulle udskibes. Byen voksede med håndværkere, handlende og Danmarks første private jernbaner. Så i 1950'erne fremstod Bandholm som en lille købstad, hvilket man stadig kan få en fornemmelse af, når man går gennem byen.

Bandholm Havn ejes af Knuthenborg Gods og er Danmarks eneste privatejede erhvervshavn.

2 SVANEVIG

Svanevig har fået navn efter de mange svaner, der overvintrer i vigen. Vigen domineres af de mange høje med fyrretræer. Højene er aldrig blevet udgravet, men man formoder, at de er fra bronzealderen (år 1700 – 500 f. Kr.). De mange gamle fyrretræer er et unikt element i den lollandske natur.

Et sagn fortæller, at en stor høvding forelskede sig voldsomt i en havfrue, han mødte i Svanevig. Han indser til sidst det forkastelige i sin forelskelse, tager sit eget liv og bliver begravet i en af højene.

Svanevig omkranses af to markante bygninger; Bandholm Skole og Bandholm Kirke. Kirken er tegnet af arkitekten H. Sibbern og opført 1873–74, da Bandholm blev udskilt som selvstændigt sogn fra sognefællesskabet med Østoft. Skolen er opført i 1912 og tegnet af arkitekten L. Kildegård. Den er et meget tidligt eksempel på bevægelsen "Bedre Byggeskik" arkitektur.

3 DEN GAMLE BIRKEDOMMERBOLIG

Den store gule bygning på Svanevigvej 4 kaldes Svanevig. Den er nu privatbolig, men hørte tidligere under Knuthenborg Gods. Svanevig fungerede i en periode i 1800-tallet som birkedommerbolig. Fra 1714 til 1861 var Knuthenborg et selvstændigt birk. Et birk var en selvstændig retskreds med en birkedommer ansat af godsejeren.

4 DE LEVENDE HEGN

Lerbjerggård over for Bandholm Skole var tidligere en forpagtergård under Knuthenborg Gods. Nu rummer den to privatboliger. Markerne der omkranser Lerbjerggård tilhører Knuthenborg, og drives som konventionelt landbrug. Sporet følger et levende hegn. De levende hegn var tidligere langt mere dominerende i landskabet, men forsvandt gradvist i forbindelse med moderniseringen af landbruget. De har nu fået en renæssance som et led i landbrugets naturpleje.

5 KOHOLT

Navnet Koholt betyder "den lille skov med køer". Og det stemmer fint overens med, at landskabet syd for kirken oprindeligt var skov og engarealer, hvor kvæget græssede. Den nordlige del af Lolland var stærkt præget af skov i 1600 og 1700-tallet. Det ses blandt andet af, at tjenestefolk i området havde en særlig fridag, nødde-dagen, hvor de samlede hasselnødder til salg i købstæderne.

6 MERRET SKOV

Merret Skov tilhører Knuthenborg Gods, og drives efter naturnære principper med plukhugst og selvforyngelse. Løvtræerne er det dominerende element i Merret skov. Som noget karakteristisk ses blandt bøgetræerne en del avnbøg, eller hvidbøg som den også kaldes på Lolland. Avnbøgen er slet ikke beslægtet med bøgen, nærmere med hassel, men den bliver et stort træ og kan kendes på sin stribede bark der skiller sig ud blandt de mere glatte bøgestammer. Avnbøgen har et stærkt ved der førhen blev brugt til blandt andet tænder i tandhjul (møllehjul) og til andre redskaber der krævede stor brudstyrke.

Merret skov er en typisk østdansk næringsrig skov, med et forårsflor af hvide og gule anemoner og den karakteristiske fladkravede kodriver. Læs mere om den spændende flora på info-planchen ved indgangen til Nyrods kilder.

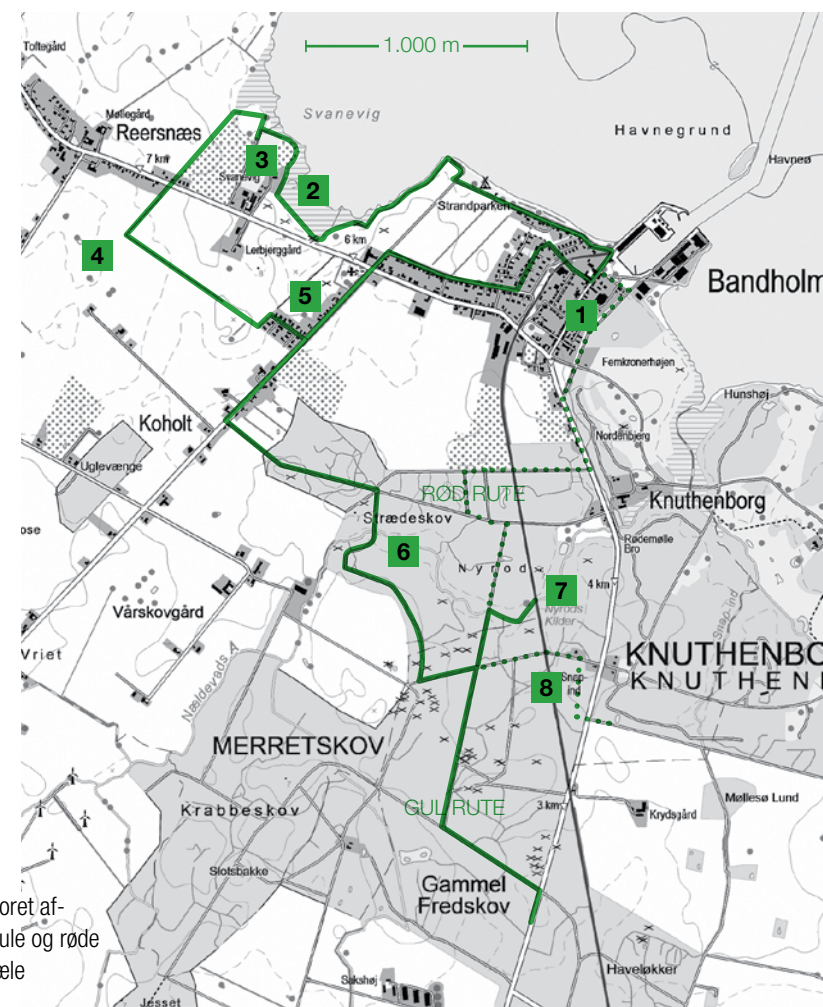
Skoven har en stor rigdom af oldtidshøje. Især i den midterste del af skoven ligger de tæt. Højene er ikke udgravede.

7 NYRODS KILDER

Hvor Nældevads Å krydser jernbanesporene, ligger Nyrods kilder. Læs mere på den opsatte info-planche.

8 MUSEUMSBANEN

Skoven gennemskæres af jernbanespor, der oprindeligt blev anlagt af Maribo-Bandholm Jernbane A/S i 1869. Persontransporten blev nedlagt i 1952, men godstransporten til havnen fortsatte. Fra 1962 er sporene blevet brugt af Museumsbanen Maribo-Bandholm, der kører efter fast køreplan i sommerhalvåret. Museumsbanen har i samarbejde med Knuthenborg Gods anlagt et trinbræt i skoven, hvor du kan stige på. Læs mere på den opsatte info-planche.

Se efter den gule folderkasse – her starter sporet

Ruten er på sporet afmærket med gule og røde trekanten på pæle

PÅ SPORENE VED SVANEVIG OG MERRET SKOV KAN MAN OGSÅ OPLEVE:

Turen rundt om Svanevig byder på typiske afgrøder som sukkerroer, hvede og byg. Og man kan nemt støde på både råvildt, harer, fasaner.

YDERLIGERE INFORMATION

Knuthenborg Godskontor
Birketvej 1
4941 Bandholm
tlf. 54 78 80 89

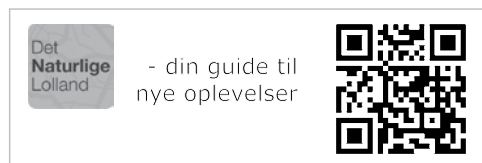
For yderligere information om mulighederne i området henvises til:
Knuthenborg Safaripark: www.knuthenborg.dk
www.museumsbanen.dk
www.visitlolland-falster.dk

Yderligere information om andre spor, og arrangementer på sporene findes på: www.spor.dk

FLERE MULIGHEDER

- Fra Bandholm går en cykelrute igennem Merret Skov forbi Knuthenborg Safaripark til Maglemer – følg de røde pile.
- Fra Maglemer udgår Sporene på Huns Å; en naturskøn tur på dyrkningsfrie bræmmer. Turfolder findes på www.spor.dk

Lolland byder på et væld af smukke ture, både på cykel og til fods. Smartphone app'en Det Naturlige Lolland guider dine ture med GPS, og du får billeder og små historier undervejs. Scan koden herunder, eller find app'en i Appstore eller Playbutik.

KORTSIGNATURER - RUTEKORT

	Levende hegn		Jorddige
	Jernbane		Sti
	Vej		Markvej
	Gul rute		Rød rute

4 Henvisning til forklaring

© Kort & Matrikstyrelsen (G. 21-01)

Udgangspunkt for turen rundt om Svanevig og Merret Skov er et lille parkanlæg ved havnen i Bandholm; Strandparken 2, 4941 Bandholm, (GPS 54.837622,11.486881). Et godt alternativ er at stille bilen på parkeringspladsen på Skibevej i Merret Skov (GPS 54.812273,11.480327). Begge steder finder du P-plads og informationstavler.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Knuthenborg Gods og Jan Geneser, Svanevigvej 4, 4941 Bandholm, stiller de anviste spor til rådighed for denne tur. Her færdes man på lodsejernes ejendom, og hensynfuldhed og respekt for den opsatte skiltning er påkrævet. Gule pile angiver ruter for fodgængere. Røde pile angiver at der må cykles. I våde perioder kan veje og stier dog være svært fremkommelige. Hund skal føres i snor overalt. Sporene er ikke egnede for gangbesværede.

Projekt „Spor i Landskabet“
åbner markerede spor i hele landet.

Projektet har følgende samarbejdspartnere:
Danmarks Naturfredningsforening · Dansk Skovforening
Friluftsrådet · Kommunernes Landsfor. · Landbrug & Fødevarer
Landdistrikternes Fællesråd · Naturstyrelsen
Støttet af Nordea-fonden og Miljøministeriet.

Tekst: Bandholm Beboerforening og
Lolland Kommune, Sektor for Udvikling og Erhverv.
Tegninger: Lærke Feld Andersen og Michael Pedersen

Yderligere oplysninger om „Spor i Landskabet“ fås hos:
Landbrug & Fødevarer, Axeltorv 3, 1609 København V
E-mail: spor@lf.dk

WWW.SPOR.DK

Sporene ved Svanevig og Merret Skov

